

Intervjui su se provodili: 1. uživo; ili 2. bilo kojim sredstvom daljinske komunikacije koji uključuje uspostavu audio veze (uz raniju sadržaja intervjua i slanje teksta prijedloga mailom ili Whatsapp-om – sudionici moraju moći samostalno pročitati tekst).

Za svakog se sudionika ispunjavao novi protokol. Sudionika je bilo 38, prosječne dobi 35 godina (SD = 10.25, Min = 16, Maks = 57), od čega 28 žena, a visoke je stručne spreme 25 sudionika. Većina sudionika nije imala nema iskustva rada ili postupanja sa osobama sa suicidalnim idejama (n = 26).

U nastavku su odgovori sudionika na pojedina pitanja te popratni komentari koordinatora radne skupine.

Većina sudionika je teško razlikovala suicidalne ideacije od suicidalnih namjera. U svrhu boljeg razlikovanja je koordinatorka unesao značajne promjene u sadržaj prijedloga te se stoga nije u komentarima ovdje osvrtao na ovo pitanje – budući da je riješeno. Van toga su sudionici pokazali visok stupanj razumijevanja sadržaja prijedloga postupanja.

1. Što ste, sukladno Prijedlogu razumjeli da se od Vas očekuje da učinite - ako ste saznali da neka osoba ima suicidalne ideje?

- 'Govorimo li o ideacijama ili namjerama? Ako se misli na ideacije – da ozbiljno shvatim svaku ideju o suicidu za koju saznam, da uputim osobu stručnjaku za zaštitu mentalnog zdravlja i ako je maloljetan da ja informiram roditelje odnosno skrbnike.' [P-8]
- 'Obavijestiti roditelje, obavijestiti stručne suradnike (škola ima samo stručnog suradnika pedagoga).' [P-9]
- 'Trebam obavijestiti stručnjake mentalnog zdravlja, a u slučaju maloljetnika i roditelje.' [P-10]
- 'Hitno i bez odgode obavijestiti osobu u školi zaduženu za zaštitu mentalnog zdravlja (psiholog).' [P-11]
- 'Trebam žurno obavijestiti nekoga od stručne službe u školi.' [P-12]
- 'Da trebam javiti nadležnoj osobi i dalje ne propitivati' [P-13]
- 'Da to ne smijem zanemariti. Ako je maloljetna osoba da moram obavijestiti skrbnika ili obrazovnu ustanovu. Da treba obavijestiti stručne osobe (psihijatra...) koje mogu procijeniti ozbiljnost situacije.' [P-14]
- 'Trebam obavijestiti nadležnog stručnjaka mentalnog zdravlja ili ako je riječ o maloljetnoj osobi roditelje ili školsku ustanovu u kojoj je maloljetnik ili maloljetnica. Moram naglasiti da ja nisam stručnjak, samo subjektivni promatrač. Ne smijem tražiti nikakvu povratnu informaciju što se je nakon toga poduzelo.' [P-15]
- 'Ovisi je li osoba maloljetna ili je punoljetna. U slučaju maloljetne osobe potrebno je kontaktirati roditelja ili nekog stručnjaka. Ako se radi o odrasloj osobi, osobu treba uputiti na razgovor.' [P-16]
- 'Svaku namjeru shvatiti ozbiljno, uputiti osobu na razgovor kod stručnjaka. Obavijestiti roditelje ako se radi o maloljetnoj osobi.' [P-17]
- '"Ako je riječ o maloljetnoj osobi treba obavijestiti roditelja, a zatim neku stručnu osobu i reći joj što nam je točno osoba rekla i na kraju iznijeti da ja nisam stručna osoba.' [P-18]"
- 'Moram nazvati nadležne osobe i ne procjenjivati situaciju.' [P-19]
- '"Da se to shvati ozbiljno i da popričam s njom. U slučaju da je osoba maloljetna obavijestiti roditelje i pozvati intervencijske službe.' [P-21]"
- 'Kod nesistematiziranih razmišljanja o samoubojstvu uputiti osobu na razgovor kod stručnjaka za zaštitu mentalnog zdravlja kod sistematiziranih nazvati hitnu medicinsku pomoć' [P-23]
- 'Od mene se očekuje da osobu uputim na razgovor kod stručnjaka za zaštitu mentalnog zdravlja. Ako je riječ o maloljetniku da obavijestim roditelja i djelatnike stručne službe u školi.' [P-24]
-
- 'Br1 javiti nadležnoj osobi, ili zvati 194 i Na početku razgovora izjaviti da nismo stručni, da je to samo naše mišljenje, obavijestiti o lokaciji te osobe te svim podacima koje znao vezane za tu osobu.' [P-1]
- 'Pozvati nadležnu osobu, pozvati policiju, hitnu, psihijatra. Reći im osobne podatke i što je osoba rekla, po čemu sam zaključila da ima te misli' [P-2]
- 'Pozvati hitnu medicinsku pomoć, da mi kao nestručne osobe ne smijemo ništa činiti po pitanju toga.' [P-3]
- 'Nazvati nadležnu službu i opisati ponašanje' [P-4]

Commented [BNT1]: Točno za suicidalne ideje (ideacije)

- 'Ako sam stručna osoba – imam protokol, zvati hitnu; ako sam ne stručna onda ništa' [P-5]
- 'Uputiti ga na razgovor stručnjaku za mentalno zdravlje, valjda psihijatru, da on procijeni koliko je namjera zaista ozbiljna.' [P-6]
- 'Da obavijestim stručnu službu ili po potrebi hitnu pomoć' [P-7]
- '"Nekome prijaviti, ovisno o tome je li osoba punoljetna ili maloljetna. Za punoljetnu osobu prijaviti nadležnim institucijama, a za maloljetnu roditeljima. Ne ulaziti s osobom u polemiku.' [P-20]"
- 'Uputiti osobu stručnoj službi i nazvati nadležnu službu.' [P-22]
- 'Trebalo kontaktirati nadležne službe.' [P-25]
- 'Ako je osoba maloljetna onda je potrebno obavijestiti roditelje i /ili stručne djelatnike Stručne službe u odgojnim ustanovama ili stručnjake za mentalno zdravlje. Ako se radi o punoljetnoj osobi onda je potrebno obavijestiti stručnjake za mentalno zdravlje.' [P-26]
- 'Od mene se očekuje da obavijestim nadređene odnosno ljude koji su stručnjaci za mentalno zdravlje. Ukoliko se radi o djeci ili maloljetnicima i njihove roditelje.' [P-28]
- 'Od mene se očekuje da o navedenom obavijestim stručnjake koji ste s tim bave i koji su za to odgovorni. Ako sam saznala da dijete ili maloljetnik imaju suicidalne ideje, onda moram obavijestiti i roditelje.' [P-29]
- 'Da je potrebno pozvati 194 i obavijestiti o namjeri osobe. Kao nestručna osoba ne smijem ništa procjenjivati jer nisam doktor medicine.' [P-36]
- 'Znam da je važno ovo shvatiti ozbiljno te bi svaku takvu izjavu shvatila kao ozbiljnu te bi ako se radi da mi je to izjavilo dijete u školi, onda bi razgovarala s tim djetetom i obavijestila roditelje te druge nadležne osobe i ujedno im ponudila kontakte dječijih psihoterapeuta ili mjesta gdje bi se mogli obratiti za pomoć. Ako se radi o situaciju da je to izvan institucije i da bi osoba imala nakanu počinuti samoubojstvo zvala bi hitni kontakt broj 112. Ostala s tom osobom razgovarati te bi joj ponudila pomoć i podršku.' [P-37]
- 'Ako mi je prijatelj razgovarala bi s njim o tome probala pružiti podršku te ga motivirala da se obrati nekom za pomoć. Ako nije prijatelj već neka druga osoba, nazvala bi neku službu za pomoć.' [P-38]

2. Što će se dogoditi nakon što to učinite?

- 'Ne znam' [P-6]
- 'Ne znam.' [P-15]
- 'Nije moja briga. Netko će se pobrinuti za to valjda. Ako je RH u pitanju, neće se ništa dogoditi. Što ja znam što se može dogoditi.' [P-16]
- 'Ne znam što će se dalje događati jer osoba sama odlučuje o svojem sljedećem koraku, tj. hoće li potražiti pomoć ili ne.' [P-24]
- 'Nadam se da će biti pregledan.' [P-10]
- 'Očekujem da će roditelj maloljetne osobe ozbiljno tome pristupiti i odvesti dijete stručnjaku. Ukoliko se radi o punoljetnoj osobi očekujemo da će se obratiti stručnjaku za pomoć.' [P-17]
- 'Roditelj će doći po svoje dijete, objasniti će mu se razlozi zabrinutosti, dalje će se postupati sukladno Protokolu škole.' [P-9]
- 'Ukoliko se radi o djetetu, provjerila bi kasnije s skrbnicima kako je dijete, da li su dobili neki oblik pomoći. Ako se radi o nekoj osobi koja je na ulici to izjavila ili nekom takvom kontekstu, ostala bi s njom dok ne bi bila uvjerena da je osoba dobila pomoć, a onda se pouzdala u nazor stručnih osoba te ne bi više djelovala u tom smislu.' [P-37]
- 'Sve prepuštam stručnjacima.' [P-12]
- 'Ta osoba će obaviti razgovor i po potrebi kontaktirati hitnu službu 194.' [P-11]
- 'Vjerojatno će ta institucija poduzeti neke mjere. Osoba koja ima suicidalne misli će biti pod nadzorom stručnjaka.' [P-14]
- 'Postupiti će se sukladno pravilima struke.' [P-19]
- 'Nadam se da će službe reagirati i adekvatno se ponijeti prema toj osobi.' [P-20]
- 'Nakon što ja to odradim, osoba će biti uključena u neki vid savjetovanja ili terapije/terapijskog djelovanja.' [P-28]
- 'Stručna osoba će dalje postupati u skladu s protokolom, pružit će potrebnu podršku i savjetovanje.' [P-29]

Commented [BNT2]: Djelomice točno jer je zbog nedovoljne razumljivosti o razlici između suicidalnih ideacija i namjera u prvoj verziji došlo do brkanja postupanja; sva su postupanja točna no neka se odnose na ideacije, a neka na namjere.

Commented [BNT3]: To je u redu

Commented [BNT4]: Točno, za punoljetne osobe

Commented [BNT5]: Točno

Commented [BNT6]: Netočno (radi se o nošenju sa vlastitom brigom), roditelji će podijeliti informacije ako žele, ako ne žele neće, možete ostaviti kontakt roditeljima (ako vas budu željeli kasnije kontaktirati) ali ne samo-inicijativno ulaziti u kontakt s roditeljima ili djetetom (bez dozvole i znanja roditelja)

Commented [BNT7]: Točno

- 'Vjerujem da će službe obaviti razgovor s osobom i procijeniti postoji li namjera o počinjenju suicida, te poduzeti daljnje potrebne radnje.' [P-26]
- 'Ne bi trebala tražiti povratne informacije.' [P-18]
- 'S prijateljem bi stalno bila uz njega i pokazala bi koliko mi je važan i probala biti podrška dok prolazi sve to. Kad bi trebao ići negdje na razgovor ili slično bi se ponudila da idem s njim. Neka druga osoba, valjda bi joj služba za pomoć trebala pružiti pomoć.' [P-38]
- 'Poslati će nekoga vjerojatno na procjenu situacije' [P-1]
- 'Doći će na adresu hitna, policija i ta nadležna osoba i možda odvest psihijatra da vidi on o čemu je riječ.' [P-2]
- 'Očekujem da hitna postupa sukladno propisima' [P-3]
- 'Valjda će nadležne službe reagirati na to' [P-4]
- 'Moram čekati da dođe neka stručna osoba (hitna) da bi se postupalo' [P-5]
- 'Ja moram prestati sa svim postupanjima,' [P-7]
- 'Nakon toga ne smijem tražiti nikakve povratne informacije, dakle ja tu stanem s djelovanjem. Uputim kamo treba i gotovo.' [P-8]
- 'Ako se procjeni da je potrebno osoba će ići kod psihijatra i biti prisilno hospitalizirana.' [P-13]
- 'Doći će službe koje su pozvane one preuzimaju osobu.' [P-21]
- 'Netko od nadležnih službi će doći po osobu ili će se ona uputiti u najbližu zdravstvenu ustanovu.' [P-22]
- 'Doći će hitna medicinska pomoć i oni će procijeniti situaciju i po potrebi prisilno zadržati u psihijatrijskoj ustanovi' [P-23]
- 'Doći će nadležne službe i obaviti svoj dio posla.' [P-25]
- 'Netko iz pozvane službe će izaći na teren.' [P-36]

Commented [BNT8]: Točno

Commented [BNT9]: Točno, oni koji na njih zakonski imaju pravo će ih dobiti, onima koji na to nemaju pravo će svojom voljom dati bilo osoba bilo njezini skrbnici

Commented [BNT10]: Točno

3. Što ste, sukladno Prijedlogu razumjeli da se od Vas očekuje da učinite - ako ste saznali da neka osoba ima namjeru počiniti suicid?

- 'Javiti nadležnoj osobi te ne previše se uplitati u situaciju ako nije potrebno' [P-1]
- 'Pozovemo nadležnu osobu i da pomognemo toj osobi na neki način i da se mi ne miješamo, nego samo čekamo te nadležne' [P-2]
- 'Očekuje se da nazovem hitnu pomoć i da nakon postupanja hite pomoći nemam nikakva prava traženja povratnih informacija.' [P-3]
- 'Opisati o čemu razmišlja, gdje se nalazi i dala kontakt podatke ako ih imam' [P-4]
- 'Saznala sam da svaku izreku o suicidu trebam shvatiti ozbiljno i zvati hitnu medicinsku pomoć' [P-5]
- 'Pozvati, prijaviti medicinskoj službi nekog sa suicidalnim namjerama, izričajima...bez procjene ozbiljnosti situacije...' [P-6]
- 'Zvati hitnu medicinsku pomoć' [P-7]
- 'Moram zvati hitnu medicinsku pomoć, reći što znam o toj osobi, reći neke bitne informacije i naglasiti da nisam stručnjak i da ne mogu procijeniti koliko je situacija ozbiljna.' [P-8]
- 'Ne smijem ulaziti u procjenu ozbiljnosti namjere, nisam stručna za to. Odmah moram kontaktirati nadležnu službu: hitnu medicinsku pomoć, tel. 194 i roditelje. Trebam nadležnoj službi reći sve osobne informacije o osobi za koju sumnjam da ima namjeru počinjenja suicida (npr. trenutna lokacija – ako je poznata; broj mobilnog telefona, kućna adresa i sl.) Trebam ih informirati da nisam kompetentna i zakonski ne smijem raditi procjenu ozbiljnosti situacije.' [P-9]
- 'Da kontaktiram hitnu službu 194, iznijeti informacije i po potrebi odvedem osobu na hitnu.' [P-10]
- 'Obavijestiti hitnu medicinsku pomoć.' [P-11]
- 'Obavijestiti stručnog suradnika i žurno nazvati hitnu medicinsku pomoć.' [P-12]
- 'Nazvati 194, dati osobne podatke i ne procjenjivati ozbiljnost situacije i dalje ne ispitivati što se dogodilo poslije.' [P-13]
- 'Da moram pomoći toj osobi i obavijestiti ustanovu ili skrbnike.' [P-14]

Commented [BNT11]: Djelomice točno jer je zbog nedovoljne razumljivosti o razlici između suicidalnih ideacija i namjera u prvoj verziji došlo do brkanja postupanja; sva su postupanja točna no neka se odnose na ideacije, a neka na namjere.

Commented [BNT12]: Prvo i samo ovo

- 'Isto obavijestiti hitnu službu ili dežurnog stručnjaka za mentalno zdravlje i reći ako znam ime i prezime, broj telefona, adresu... napomenuti da nisam stručnjak.' [P-15]
- 'Treba nazvati 194, iznijeti informacije tko, kada, kako, zašto, navesti da nije stručna osoba i prestati se zamarati time.' [P-16]
- 'Treba odmah nazvati policiju ili nadležnu instituciju, hitnu pomoć 194. Trebam iznijeti sve informacije o osobi koje su mi poznate, gdje se nalazi, s kim se nalazi, kontakt. Ja osobno ne smijem ulaziti u procjenu psihičkog stanja te osobe. Moram se predstaviti da nisam stručna osoba, npr. doktor medicine i ne bih trebala tražiti povratnu osobu od službe koju sam zvala ili osobe sa suicidalnim ideacijama.' [P-17]
- "'Ne smijem ulaziti u procjenu ozbiljnosti te namjere i ako sumnjam da bude osoba to počinila moram kontaktirati hitnu medicinsku pomoć i dati trenutnu lokaciju te ako osobu poznajem njezine osobne podatke koju mogu biti od pomoći.' [P-18]"
- "'Treba kontaktirati nadležne i ne tražiti povratne informacije. Bitno je napomenuti da nisam stručna, tj. kompetentna osoba. Treba dati osobne podatke.' [P-19]"
- 'Prijaviti nadležnim institucijama (liječnicima, socijalnoj službi, policiji).' [P-20]
- "'Pričam s osobom jer spadam pod stručno osoblje, a ako osoba nije stručna da se pozove liječnika i roditelje ukoliko je riječ o maloljetnoj osobi. Stručnu službu informirati o podacima koje znamo o osobi.' [P-21]"
- 'Nazvati hitnu medicinsku pomoć i pričekati s njom do dolaska.' [P-22]
- 'Obavijestiti nadležnu službu' [P-23]
- 'Od mene se očekuje da obavijestim HMP I pružim sve informacije o osobi koja ima suicidalne namjere (trenutna lokacija, adresa, broj telefona...) I naglasim da nisam dr. te ne mogu raditi procjenu ozbiljnosti situacije.' [P-24]
- 'Paziti da se ne ubije dok ne dođu nadležne službe I na usmjeravati ju dodatno na to.' [P-25]
- 'Moram bez odgode kontaktirati hitnu medicinsku pomoć na 194 i iznijeti namjeru neke osobe za počinjenje suicida kao i sve osobne informacije o toj osobi npr. lokaciju te osobe, ime i prezime, broj mobilnog telefona, adresu i ostale mi poznate podatke koji bi pomogli u identifikaciji i pronalasku te osobe. Svakako moram napomenuti da sam nestručna osoba koja ne može procijeniti istinitost tj. vjerodostojnost namjere.' [P-26]
- 'Od mene se očekuje da obavijestim nadređene odnosno ljude koji su stručnjaci za mentalno zdravlje/u mogućnosti su procijeniti stanje osobe. Također, dodao bi iz svoje primarne struke – osigurati sigurnost prostora i pojačani nadzor dok se osoba ne uputi kod liječnika.' [P-28]
- 'Od mene se očekuje da istog trenutka obavijestim stručnjake koji se bave mentalnim zdravljem koji su odgovorni za tu osobu/maloljetnika/dijete.' [P-29]
- 'Zvala hitnu pomoć, rekla ako znam neke informacije o toj osobi te ako se radi o djetetu, obavijestila skrbnika ili nadležni centar za socijalnu skrb.' [P-37]
- 'Kad dođe netko stručan dala bi informacije oko toga što se događalo i pretpostavljam da je to sve što bi mogla učiniti. Ostalo je na stručnjacima.' [P-38]

Commented [BNT13]: Za ideje, za namjeru izravno nadležne službe

Commented [BNT14]: Točno

4. Što će se dogoditi nakon što to učinite?

- 'Stručnjak će napraviti procjenu' [P-1]
- 'Ako dođe hitna osoba će biti hospitalizirana i biti će joj pružena pomoć' [P-2]
- 'Da će hitna pomoć reagirati sukladno pravilniku te ugroženu osobu uputiti nadležnim institucijama' [P-3]
- 'Nadati se da će odreagirati službe' [P-4]
- 'Hitna odvodi osobu na daljnje postupanje i dr. medicine ju zaprema u psihijatrijsku ustanovu' [P-5]
- 'Hitna pomoć upućuje osobu na daljnje postupanje u psihijatrijsku bolnicu' [P-6]
- 'Valjda će doći hitna pomoć i preuzeti ga' [P-7]
- 'Ne znam. Naglašeno je da ne tražimo nikakve povratne informacije od te osobe niti od stručnjaka, nadležne službe.' [P-8]
- 'Ne znam. Dijete, pod uvjetom da roditelji poslušaju i odvedu ga/je kod liječnika, obično bude hospitalizirano neko vrijeme. Kad se vrati u školu, surađujemo sa roditeljima i CZSS-om, organiziramo diskretno praćenje. Ako roditelj odluči zanemariti našu zabrinutost (što se često događa), obično nakon narednog pokušaja počnu ipak surađivati.' [P-9]
- 'Ovisno o stanju osobe – bit će zadržana ili će se voditi ambulantno, a moje postupanje i daljnje primanje informacija o osobi ovdje staju.' [P-10]

Commented [BNT15]: Zato se kod namjera izravno kontaktiraju hitne službe, ne prepušta se odluci roditelja

- 'Oni će postupiti sukladno pravilima struke.' [P-11]
- 'Ja sam svoje odradio i ne bi trebao više ulaziti u daljnji tijek događaja.' [P-12]
- 'Psihijatra će postupiti prema pravilima struke.' [P-13]
- 'Ustanova će raditi svoj posao po službenoj dužnosti.' [P-14]
- 'Ne znam, ali znam da ne smijem tražiti povratne informacije o slučaju.' [P-15]
- 'Ja ću svojim putem, a ta će osoba svojim putem gdje god poželi.' [P-16]
- 'Očekujem da nadležna služba intervenira i uključi se.' [P-17]
- "'S osobom dočekam stručnu službu i na neki način ju pokušavam spriječiti u izvršavanju suicida do dolaska stručne osobe, a nakon dolaska sklanjam se sa strane.' [P-18]"
- 'Netko će izaći po osobu.' [P-19]
- "'Nadam se da će stručna služba obaviti razgovor s takvom osobom, odvesti je u ustanovu, odnosno procijeniti što s njom treba napraviti.' [P-20]"
- 'Ljudi koji su pozvani će preuzeti tu osobu.' [P-21]
- 'Nadležna služba će zbrinuti osobu i uputiti je psihijatru.' [P-22]
- 'Doći će medicinska služba I procijeniti ozbiljnost situacije' [P-23]
- 'Nadležne službe će dalje postupati prema pravilima struke.' [P-24]
- 'Doći će nadležne službe.' [P-25]
- 'Nakon prenesene informacije ja ne smijem tražiti povratne informacije o tom slučaju. Vjerujem da će službe odraditi svoje.' [P-26]
- 'Osoba će biti uključena u neki vid terapije, ovisno o stanju i potrebama.' [P-28]
- 'Osobu će se uključiti u terapiju i pružiti će joj se potrebna pomoć.' [P-29]
- 'Da će osoba ili dijete dobiti stručnu pomoć koja će prevenirati da se spriječi tragedija ili da si osoba naudi. Nadam se da će joj pomoći s čim god se osoba nosila da to podnese i da uvidi da je moguće pronaći izlaz iz situacije.' [P-37]

5. Pitanja vezana uz sadržaj Prijedloga postupanja

- 'Da meni npr. Netko iznese svoj plan o suicidalnim idejama, tko dolazi u procjenu, dolazi li policija, hitna, (to mi nije jasno)' [P-1]
- 'Što ako ta osoba ne želi u bolnicu? Što ako ne želi prihvatiti svoj problem i odbije tu pomoć (hitna, policija)?' [P-2]
- 'Kako kao nestručna osoba procijeniti je li u nađenoj situaciji zaista suicidalna osoba?'
- 'U slučaju stvarnog susreta s pokušajem suicida, što učiniti do dolaska hitne?'
- 'U prijedlogu postupanja se konkretnije govori o osobama sa suicidalnim mislima, nego sa konkretnim slučajem pokušaja.' [P-3]"
- 'Nema pitanja' [P-4]
- 'Sve je nejasno, čemu takav protokol, smatram da se po njemu ne može postupati. Zašto nestručna osoba ne može intervenirati i spasiti osobu koja želi skočiti ili slično a ne samo zvati hitnu.' [P-5]
- 'Tko su nestručne osobe? Kod nas je zaposlen školski pedagog koji je edukacijski rehabilitator, kao i učitelji u razrednoj nastavi – također edukacijski rehabilitatori. Tko je od njih stručan, a tko nije. Što je s drugim učiteljima? Je li školski psiholog stručan? Nastavnik psihologije? Medicinske sestre? Doktor fizijatar? Socijalni radnik?' [P-7]
- 'Nema ih.' [P-8]
- 'Ne znam što su ideacije. Molim, razjasnite mi to.' [P-9]
- 'Nemam pitanja, sve mi je jasno.' [P-10]
- 'Na prvu mi je bio nejasan pojam „ideacija“.' [P-11]
- 'Što znači nesistematizirana i sistematizirana razmišljanja o samoubojstvu. Koja je razlika? Aha, sada sam shvatila... jedno je na razini ideje, a drugo je namjera.' [P-14]
- 'Sve mi je jasno osim toga što će se dogoditi kad ja sve te informacije prenesem nadležnim osobama.' [P-15]
- "'Kako postupati u odnosima gdje osoba zna da postoji mala mogućnost da ta osoba to napravi?,...a koja će potom postupati sukladno pravilima struke...“ - upitno' [P-16]"
- 'Kako razlikovati suicidalnu ideju od suicidalne namjere i onda u vezi s tim odlučiti kako postupiti?' [P-17]
- 'Što napraviti ako se osoba planira ubiti u međuvremenu kada se čeka izlazak stručnih osoba?' [P-19]

Commented [BNT16]: Točno

Commented [BNT17]: Hitna, policija ako je osoba auto ili heteroagresivna

Commented [BNT18]: Za suicidalne namjere nije bitno što osoba želi, prioritet je pružanje pomoći i spašavanje života

Commented [BNT19]: Nestručne osobe se ne smiju baviti i ne bave se procjenom ozbiljnosti

Commented [BNT20]: Pokušati spriječiti počinjenje suicida (dokle god se to odvija na način koji ne ugrožava sigurnost vas ili osobe o kojoj je riječ)

Commented [BNT21]: korigirano

Commented [BNT22]: ne stručna osoba može pokušati spriječiti osobu da ne počinii suicid, kao što je ranije navedeno - osim u situacijama u kojima to ugrožava njezinu sigurnost ili sigurnost osobe o kojoj je riječ; a svaka osoba s namjerom suicida ima teškoće zbog kojih joj je potrebna stručna procjena i pomoć te stoga osoba mora ući u sustav zdravstvene skrbi, zato se ne staje čak i ako nestručna osoba spriječi počinjenje suicida, svejedno treba o tome obavijestiti nadležne službe

Commented [BNT23]: za suicidalne ideje su stručni psihijatri i psiholozi i/ili ostale pomagačke struke ako je riječ o osobama koje rade u institucijama u kojima se radi s korisnicima u povećanom riziku od suicidalnih ideja i namjera (npr. osobe korisnici usluga socijalne skrbi; osobne s invaliditetom, osobe žrtve kaznenih djela, itd.); a kod namjera počinjenja suicida jedino doktor medicine jer on je jedini koji zakonski može pokrenuti postupak prijma u psihijatrijsku ustanovu/odjel

Commented [BNT24]: riješeno

Commented [BNT25]: riješeno

Commented [BNT26]: korigirano

Commented [BNT27]: to je ok

Commented [BNT28]: time se ne baviti, uvijek postupiti

Commented [BNT29]: korigirano

Commented [BNT30]: ne postupati ako to ugrožava sigurnost vas ili osobe o kojoj je riječ; ako nema ugroze sigurnosti pokušati spriječiti osobu (razgovorom ili primjerenim postupkom)

- 'Zašto u trenutku pozivanja moram obavijestiti službu da nisam kompetentna osoba za procjenu ozbiljnosti situacije? Zašto je telefonski broj 194, tj. ne bi li bilo bolje da se poziva 112 koji je centralni za sve?' [P-22]
- 'Koja je razlika između sistematiziranih I nesistematiziranih razmišljanja o samoubojstvu? Nije mi jasna granica' [P-23]
- 'Zbog čega se kad su suicidalne ideje u pitanju u prijedlogu postupanja ne navede precizno tko je taj stručnjak za zaštitu mentalnog zdravlja - psihijatar koji jedini može procijeniti ozbiljnost I zadržati osobu na liječenju ili se može uputiti i psihologu ili nekom drugom stručnjaku u području mentalnog zdravlja. U drugom dijelu jasno piše da se kontaktira HMP I njihov kontakt.' [P-24]
- 'Što je ideacija? Kako će nestručna osoba znati/procijeniti radi li se o ideji ili namjeri kako bi znala dalje postupati?' [P-26]
- 'Nemam pitanja, protokol mi se čini jasan, logičan i primjenjiv.' [P-28]
- 'Protokol mi se čini razumljiv i jednostavan.' [P-29]
- 'Iz kojeg je razloga doktor medicine jedina stručna osoba za procjenu suicidalnih tendencija?' [P-36]
- 'Nemam ih, jasno mi je da ovo može olakšati postupanje onima koji ne znaju što bi. Nadam se da će ovakvi protokoli pomoći stručnjacima da se lakše nose u takvim situacijama i da se spriječi tragedija. Meni se do sada to nije dogodilo ali mogu reći da strepim da se ne dogodi jer mi je teška činjenica da ako nešto krivo napravim može odmoći i osoba doista može izvršiti svoju nakanu. Zbog toga mi se čini važnim imati neke protokole koji bi bili okvir za postupanje.' [P-37]

Commented [BNT31]: zato jer ih kada ih zove osoba koja je kompetentna isto tako o tome da je obavijesti; pa onda znaju da trebaju reagirati bez daljnje odgađanja/procjene ako ih zove kompetentna osoba; ako ih pak zovete vi onda će vas spojiti s nekim tko je kompetentan

Commented [BNT32]: gubi se vrijeme na preusmjeravanje poziva i dvostruko prepričavanje

Commented [BNT33]: riješeno

Commented [BNT34]: za prvi dio može biti koji stručnjak za zaštitu mentalnog zdravlja

Commented [BNT35]: riješeno

Commented [BNT36]: zakonska kategorija

6. Dodatna pitanja i komentari:

- 'Sve je razumljivo vezano za taj protokol, btw, ne stručna osoba se piše zajedno: nestručna' [P-6]
- 'Koji su to stručnjaci mentalnog zdravlja kojima javimo suicidalne ideacije? Zvuči strašno. Zamišljam tu situaciju i sva odgovornost je na meni. Bilo bi dobro kada bi se trebala uključiti stručna služba škole i svakako je važno da škola ima povratnu informaciju. Nećemo pitati dijete, ali da stručna služba kontaktira roditelje ili liječnike. Moramo dijete pratiti dalje.' [P-8]
- 'Imam problem s ovom rečenicom: „Stati s daljnjim postupanjem po predmetnom pitanju – ne tražiti povratnih informacija ili obavijesti niti od nadležne službe niti od osobe koju je iskazivala suicidalne ideacije ili namjere.“ Nije u skladu s Protokolom škole, a smatram da nije ni u interesu djeteta. [Također, mislim da je važno znati da je nadzor MZO-a koji nam je jednom došao u školu nakon pokušaja suicida jednog učenika smatrao da je škola počinila propust što od roditelja nije tražila dokaz da su dijete odveli liječniku i nije to prijavila policiji ni centru.' [P-9]
- 'Dolazi li do suicidalne namjere uvijek kada su u pitanju sistematizirana razmišljanja ili može biti slučaj i s nesistematiziranim razmišljanjima?' [P-17]
- 'Ukoliko osoba uspije počiniti suicid u mojem prisustvu, što je onda samnom? Imam li pravo na pomoć?' [P-18]
- 'Meni se čini da je protokol primjenjiv u radu s ljudima unutar nekih državnih institucija. Moje je pitanje što ako nemamo u lokalnoj zajednici nekoga kome možemo uputiti osobu? Što ako osoba kaže da odbija otići nekud po pomoć? Što napraviti ako osoba u tom momentu prijeti da će si nešto napraviti?' [P-29]
- 'Bilo bi dobro da imaju neke rečenice što i kako bi se moglo razgovarati ili nešto reći osobi koja ima nakanu, kako s njom voditi razgovor dok se čeka hitna ili nešto tome slično. Možda taj dio, ako me nešto pita osoba, što bi joj mogla odgovoriti, što je važno da čuje u tom trenutku.' [P-37]

Commented [BNT37]: bilo koji stručnjak za zaštitu mentalnog zdravlja

Commented [BNT38]: ako se nije dogodilo u školi, isključivo roditelj (u dogovoru sa psihijatrom/stručnim timom) odlučuje hoće li ili ne obavještavati/uključivati stručne službe škole

Commented [BNT39]: o tome odlučuju isključivo roditelji (u dogovoru sa nadležnim psihijatrom/stručnim timom)

Commented [BNT40]: škola je kriva jer nije zvala 194 na samu naznaku mogućnosti počinjenja suicida, a ne jer poslije nije provjerila s roditeljima; škola to nije trebala uopće ostaviti na odluku roditeljima, a ako već je (što nije smjela) je trebala provjeriti jesu li roditelji što napravili (ne zato jer imaju pravo to raditi, nego jer je škola propustila već napraviti što je trebala)

Commented [BNT41]: uvijek može doći do suicida, samo je vjerojatnost kod ideja bez namjere manja, ali nije i dalje zanemariva

Commented [BNT42]: Naravno! Imate se pravo obratiti za pomoć i razgovor čak i ako osoba ne uspije počiniti suicid, čak i ako vam je netko pričao o svojim suicidalnim idejama i to vas je uznemirilo i muči vas

Commented [BNT43]: upućivanje odraslih je općenito, na razini informacije, a u slučaju maloljetnika osim roditelja uvijek su tu djelatnici stručnih službi u odgojno-obrazovnoj ustanovi koju dijete pohađa - njima se obratiti, sukladno prijedlogu postupanja

Commented [BNT44]: u slučaju odraslih ništa, u slučaju djece se uvijek postupa

Commented [BNT45]: vidjeti drugi dio protokola, pojašnjeno

Commented [BNT46]: slažem se, no to trenutno izlazi izvan granica ovako kratkog dokumenta